

Sygn. akt IX U 149/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janina Kościelniak
Protokolant:	Elżbieta Nowak

przy udziale-

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2015 r. w Rybniku

sprawy z odwołania **A. M. /A. M./**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 21 stycznia 2015r. Znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w ilości 2,5 tony (dwie

i pół tony) za 2015rok.

Przewodnicząca

Sygn. akt IX U 149/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21.01.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu A. M. (M.) prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za rok 2015, ponieważ ubezpieczonemu uwzględniono w podstawie wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych pełną wartość deputatu węglowego oraz ponieważ nie był osobą uprawnioną do ekwiwalentu pieniężnego w dniu 14.01.1999r., tj. w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 26.11.1998r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się przyznania prawa do wypłaty ekwiwalentu.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji i podnosząc, że podstawa wymiaru emerytury ubezpieczonego została ustalona z uwzględnieniem pełnej wartości węgla decyzją z dnia 28.11.1996r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony A. M. jest byłym pracownikiem Przedsiębiorstwa (...) w R., z którego od dnia 01.09.1984r. przeszedł na emeryturę górniczą.

Ubezpieczony w latach 2002-2007 nie pobierał ekwiwalentu lub bezpłatnego węgla w naturze.

Ubezpieczony złożył wniosek o wypłatę ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla uprawnionych emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych za 2015r. w dniu 15.01.2015r.

(dowód: akta rentowe, informacja Okręgowego Inspektora Pracy w K. z dnia na okoliczność, że (...) w R. nie zgłosiło informacji do rejestru układów o zawarciu porozumienia o odstąpieniu, o którym mowa w art. 9 ust. 3 kodeksu pracy, wyciąg z Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21.12.1991r w części dotyczącej uprawnień do bezpłatnego węgla w naturze dla emerytów i rencistów oraz protokół dodatkowy nr 7 do tego układu, a także Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla (...) w R. wraz z aneksem nr (...) w części dotyczącej prawa do deputatu węglowego dla emerytów i rencistów karta 10 i następne akty sądowych).

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 06.07.2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych /Dz.U. Nr 147, poz. 1031/ ustawa określa zasady i sposoby realizacji uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla zwanego dalej „ekwiwalentem” przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych za okres od 1 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.

W art. 2 ust. 1 powyższej ustawy zawarta jest definicja ustawowa osoby uprawnionej. Są to uprawnieni do bezpłatnego węgla na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21.12.1991 r., którzy uzyskali emeryturę lub rentę przed dniem 01.07.2007 r., a po dniu 31.12.2001 r. nie pobierali ekwiwalentu:

- emeryci i renciści, którzy pobierali bezpłatny węgiel w naturze od przedsiębiorstw robót

górnich,

- osoby, które na emeryturę lub rentę przeszły z przedsiębiorstw robót górniczych

wdowy, wdowcy i sieroty mający ustalone prawo do renty rodzinnej po byłych pracownikach przedsiębiorstw robót górniczych.

W powyższym Układzie w art. 22 uregulowano, że emerytom i rencistom oraz wdowom, wdowcom i sierotom uprawnionym do renty rodzinnej po pracowniku przysługuje bezpłatny węgiel w naturze z tym, że dopuszczono możliwość wypłaty deputatu węglowego w ekwiwalencie pieniężnym.

Na podstawie protokołu dodatkowego nr 7 z dnia 21.11.1995 r. uprawnieniami do bezpłatnego węgla objęto także emerytów i rencistów zamieszkałych w kraju, których uprawnienia powstały na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 01.02.1980 r., i którzy korzystali z nich w dniu 25.11.1995 r.

Protokołem tym wprowadzono także do Układu art. 44¹ o treści „od dnia 26 listopada 1995 r. postanowienia art. 22 nie dotyczą jednostek, które do dnia 25 listopada 1995 r. w swoich zakładowych układach zbiorowych pracy odstąpiły na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw /Dz.U. Nr 113, poz. 577 ze zm./ od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt. 1 w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla PW z dnia 1 lutego 1980 r.,

W dniu 17.11.1995 r. zawarto aneks nr (...) do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Przedsiębiorstwa (...) w R. obowiązującego od 26.11.1994 r. na mocy, którego od dnia 01.01.1996 r. zaprzestano wydawania węgla w naturze lub jego pieniężnego ekwiwalentu osobom uprawnionym do jego otrzymywania na podstawie ust. 9,10,11,12 i 17 Załącznika Nr 12 w sprawie zasady realizacji deputatu węglowego ww Układu. Aneks ten został zarejestrowany przez Okręgowego Inspektora Pracy w K. z dnia 04.01.1996 r.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy i niektórych ustaw /Dz.U. z 1994 r. Nr 113, poz. 547/ strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy mogły do dnia 25.11.1995 r. zawrzeć porozumienie w kwestii włączenia uprawnień i świadczeń unormowanych w ponadzakładowym układzie zbiorowym pracy zawartym przed 01.01.1987 r., albo o odstąpieniu od ich stosowania.

Z aneksu Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Przedsiębiorstw (...) w R. nie wynika by zostało między dyrekcją zakładu a związkami zawodowymi zawarte porozumienie, o którym mowa w cytowanym wyżej art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. Że do zawarcia takiego porozumienia nie doszło potwierdza również Okręgowy Inspektor Pracy w K..

W treści § 1 tego aneksu podano, że zaprzestaje się wydawania deputatu węglowego lub jego pieniężnego ekwiwalentu zarówno emerytom i rencistom, którzy byli do niego uprawnieni w wysokości 3 ton rocznie jak i tym byłym pracownikom, którzy otrzymali bezpłatny węgiel w naturze w wysokości 2,5 tony rocznie.

Uregulowanie § 1 aneksu Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. nie mogło odnieść żadnych skutków prawnych wobec emerytów i rencistów, którzy prawo do bezpłatnego węgla w ilości 3 ton nabyli na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21.12.1991 r. /tj. przeszli na emeryturę lub rentę po 01.01.1992 r./, gdyż zgodnie z art. 241⁽²⁶⁾ kp postanowienia układu zakładowego nie mogą być mniej korzystne niżeli postanowienia układu ponad zakładowego. Pogląd taki wyraził Sąd Apelacyjny w Katowicach w orzeczeniu z dnia 20.05.2008 r. sygn. akt III AUa 282/08.

W ocenie Sądu Okręgowego skoro strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy nie zawarły formalnego porozumienia o odstąpieniu od stosowania uprawnień i świadczeń określonych w układach zbiorowych pracy zawartych przed dniem 01.01.1987 r. w trybie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw /Dz.U. Nr 113, poz. 547/ to aneks Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Przedsiębiorstw (...) w R. nie może być uznany za skuteczne prawnie odstąpienie od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt. 1 w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla PW z dnia 01.02.1980 r.

Odmienne uregulowania zawarte w powołanym wcześniej aneksie nr (...) do zakładowego układu zbiorowego pracy w świetle art. 241²⁶ kp jako mniej korzystne nie wywołują skutków prawnych.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że ubezpieczony prawo do bezpłatnego węgla w naturze zachował na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21.12.1991 r.

Zatem jest on osobą uprawnioną w rozumieniu art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 06.07.2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych.

Między stronami jest niesporne, że Przedsiębiorstwo (...) w R. było przedsiębiorstwem robót górniczych w rozumieniu art. 2 pkt. 2 cytowanej wyżej ustawy.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 20.05.2008 r. sygn. akt III AUa 282/08 przyjął, że za zaspokojenie roszczenia w rozumieniu powołanego przepisu należy uznać wypłatę przez byłego pracodawcę deputatu węglowego w naturze lub jego ekwiwalentu pieniężnego oraz wypłatę przez organ rentowy ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla np. w wykonaniu wyroku sądowego. Niezasadna była zatem zaskarżona decyzja z dnia 21.01.2015r., w której ZUS o/R. odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla gdyż ubezpieczonemu uwzględniono w podstawie wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych pełną wartość deputatu węglowego. Wliczenie pełnej wartości deputatu węglowego do podstawy wymiaru świadczenia nie może być uznane za zaspokojenie roszczeń z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w rozumieniu art. 3 ust. 1 w/w ustawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w ilości 2,5 tony za 2015r.

SSO Janina Kościelniak

Sygn. akt IX U 149/15

ZARZĄDZENIE

- 1.Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu z pouczeniem o sposobie i terminie zaskarżenia.
2. K.. 14 dni od doręczenia.

R. dn. Sędzia